

PROVISIONAL INSTITUTIONS OF SELF GOVERNMENT

KUVENDI I KOSOVËS
СКУПШТИНА КОСОВА
ASSEMBLY OF KOSOVO

ZAKON br. 02/L-111

O PČELARSTVU

Skupština Kosova,

Na osnovu Glave 5, stav (n), Glave 9, član 9.1.26 (a) i 5.1 (n) Uredbe UNMIK-a br. 2001/9 od 15 maja 2001 o Ustavnom okviru Privremene Samouprave na Kosovu,

Usvaja:

ZAKON O PČELARSTVU

Glava I
OPŠTRE ODREDBE

Član 1
Cilj

Ovim Zakonom reglišu se uzgoj pčela, mere za sprečavanje i suzbijanje bolesti pčela, nadzor objekata za proizvodnju i čuvanju pčelarskih proizvoda.

Član 2
Definicije

Upotrebljeni izrazi u ovom Zakonu imaju sledeća značenja:

“**Pčelarstvo**” - znači uzgoj, rast, razmnožavanje, proizvodnju i promet pčela vrste *Apis Mellifera*, pčelarske proizvode kao i oprema za pčelarstvo;

“**Pčele**” - podrazumeva matice, pčele radnice i bumbare;

“**Pčela grabljivica**”-je pčela koja napada druga pčela radi oduzimanja hrane;

“**Pčelarska zajednica**”- podrazumeva zajednicu matica, pčele radnice i bumbara smeštenih u roju;

“**Pčelinjak**” - mesto gde se smeste pčelarski rojevi, može da bude otvoren ili u nekoj kućišti sa etažima, ali može da se smesti na transportno sredstvo;

“**Pčelarski proizvodi su**”: Med, vosak, propolis, pčelarski rojevi i pčelarski otrov (apitoksin);

“**Pčelar**”- je pravno ili fizičko lice koje se bavi pčelarstvom, radi proizvodnje pčelarskih proizvoda i matica;

“**Prirodni med**” - podrazumeva med i proizvode od meda bez upotrebe dodataka i bez tretiranja hemijskim sredstvima;

“**Organski med**” – proizveden pod stalnim nadzorom i analiziran pre puštanja u promet. Zabranjuje se tretiranje meda lekovima radi izbegavanja konstatacije prisustva ostataka (rezidua);

“**Ministarstvo**” - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja (MPŠRR);

“**AVHK**”- Agencija za Veterinu i Hranu Kosova;

“**SPK**” – Savez Pčelara Kosova;

“**L.R**” - Lankstrot Root;

“**D.B**”- Dadant Blat.

Član 3

Značaj sektora pčelarstva

3.1 Pčelarstvo je značajan sektor u domaćoj poljoprivredi, izvor prirodnih proizvoda sa visokih prehrambenih, dietalnih i lekarskih vrednosti.

3.2 Pčele preko zaprašivanja ili polenizacije utiču na povećanje proizvodnje mnogih poljoprivrednih kultura.

3.3 Pčele utiču na održavanju flore u šumarstvu i pašnjacima obnavljanjem prirode kao karika ekološkog lanca.

3.4 Obavljanje delatnosti pčelarstva, ostvaruje se na pčelinjacima od strane pčelara koji su fizička ili pravna lica i koji raspolažu sa pčelarskim zajednicama i neophodnom opremom za razvoj ove delatnosti prema odredbama ovog Zakona.

Član 4

Registar pčelara

4.1 Fizičko ili pravno lice koje se bavi pčelarstvom obavezan je, da obaveštava Opštinsku upravu za poljoprivredu do 30 aprila za svaku kalendarsku godinu, o broju, mestu smeštaja pčelarskih zajednica, radi upisa u registar pčelara.

4.2 Opštinske uprave za poljoprivredu su obavezne da dostave MPŠRR registre pčelara u roku od 30 dana nakon okončanja roka za registraciju.

Glava II
Član 5
Smeštaj pčelinjaka

- 5.1 Pčelinjak može da bude stacioniran ili pokretan.
- 5.2 Pčelar je obavezan da smesti pčelinjak na takav način da ne ometa susede, životinje i javni saobraćaj.
- 5.3 Zabranjuje se smeštaj pčelinjaka u blizini autoputeva, železnice i aerodroma.
- 5.4 Zabranjuje se smeštaj pčelinjaka u blizini šećerana, fabrika za proizvodnju sokova, vina, štala i đubrišta.
- 5.5 Proizvodna preduzeća koja se bave proizvodnjom ili preradom voća i grožđa, kao i slične jedinice kod kojih se upotrebljava ambalaža koja je štetna za pčele, obavezna su da upotrebijenu ambalažu drže u zatvorenim prostorijama.
- 5.6 Proizvođači sokova, ili drugih slatkiša, obavezni su da zaštite objekte za proizvodnju ili skladišta pčelarskih proizvoda sa zaštitnim mrežama, da ne dođe do masovnog oštećenja pčelarskih zajednica u tim objektima.
- 5.7 Zahtevi iz stava 5 ovog člana neće se primeniti u mestima gde nema procvata biljaka i u zimskom periodu.

Glava III
Član 6
Kretanje i transport pčela na pašnjacima

Korišćenje pašnjaka od pčela je slobodno i bez nadoknade.

Član 7

- 7.1 Svaki subjekat koji se bavi aktivnostima pčelara koji pokreće svoj pčelinjak unutra i van teritorije opštine, treba da podnese pismeni zahtev Upravi opštine za poljoprivredu 20 dana pre početka kretanja.
- 7.2 Zahtevu treba priložiti veterinarski sertifikat o zdravstvenom stanju pčela i izveštaj o preduzetim veterinarskim merama.

Član 8

Opštinska uprava za poljoprivredu, nakon dobijanja mišljenja stručnjaka u saradnji sa Udruženjem pčelara, usvaja ili odbija smeštaj pčelinjaka.

Član 9

Svaki subjekat, nakon usvajanja zahteva o kretanju pčela na određenom mestu, treba da se pridržava razdaljine od drugih pčelinjaka najmanje 50 m. i da uvaži sve obaveze utvrđenih od veterinarskog inspektora o profilaktičkim i lečljivim merama koje se primenjuju u tom vremenu u toj zoni.

Član 10

10.1 Pčelari drugih zemalja, mogu koristiti pašnjake Kosova, samo nakon dobijanja dozvole od MPŠRR.

10.2 Zahtevu za dozvolu pčelara treba priložiti sledeću dokumentaciju:

- a) Broj pčelarskih zajednica;
- b) Saglasnost vlasnika zemljišta ili opštine gde će se smestiti pčelinjak;
- c) Uverenje o zdravstvenom stanju pčela od veterinarske službe mesta odakle dolaze pčele;
- d) Saglasnost Saveza pčelara Kosova o korišćenju izabrane lokacije.

10.3 Dozvolom se utvrdi mesto, opština, vreme stizanja pčela i rok korišćenja pašnjaka Kosova.

10.4 U toku premeštaja pčela, pčelar treba da raspolaže sertifikatom za transport o zdravstvenom stanju i sertifikatom od Agencije za veterinu i hranu Kosova,

Član 11

Prilikom smeštenja pčelinjaka na pašnjacima, pčelari treba da postave table na vidno mesto, na kojoj su naznačeni broj pčelarskih zajednica, identitet i adresa vlasnika kao i broj pčelinjaka prema registru nadležnog organa.

Član 12

Tri dana pre smeštaja pčela na pašnjaku, pčelar je obavezan da obavesti veterinarskog ili stočarskog inspektora o mestu smeštaja pčelinjaka.

Član 13

Premeštaj pčela u pčelinjake može da se obavi svim transportnim sredstvima, pod uslovom da isti budu zatvoreni radi sprečavanja leta pčela u toku transporta.

Član 14

14.1 Osim vlasnika koji vrši transport pčela i njegov pratilac treba da raspolaže znanjem o pčelarstvu.

14.2 Tranzitni transport pčelinjaka kroz teritoriju Kosova reguliše se podzakonskim aktom od strane Ministarstva.

Član 15

U cilju sprečavanja grabljenje pčela od strane pčela „grabljivica“, pčelar je obavezan da preduzme sve prethodne mere radi izbegavanja ove pojave u svom pčelinjaku.

Član 16

16.1 Za specijalna pokretna prevozna sredstva za pčelinjake, pčelar je obavezan da zahteva dozvolu za kretanje istih od Kosovske policijske službe.

16.2 Prevozno sredstvo nije obavezan da ima stalnu registraciju.

Glava IV

Član 17

Reprodukcija pčela

Kod izbora pčela, treba da se upotrebi Evropska vrsta pčela *Apis mellifera* i lokalne podvrste pčela.

Član 18

Prilikom odabiranja vrste pčela, pčelar treba da uzima u obzir prilagođavanje vrste lokalnim uslovima i otpornost prema bolestima i štetočinama.

Član 19

19.1 Porodice pčela se formiraju razmnožavanjem postojećih rojeva pčela.

19.2 Rojevi i matice pčela proizvode se u specijalnim pčelinjacima za reprodukciju sertifikovanih od MPŠRR.

19.3 Sertifikovanje pčelinjaka za proizvodnju rojeva i matica, reguliše se administrativnim uputstvom od strane Ministarstva.

Glava V

Član 20

Zaštita pčela

Pčelar je obavezan, da u svom pčelinjaku preduzme sve mere radi sprečavanja i suzbijanja bolesti, primenom odobrenih i registrovanih preparata od Agencije za veterinu i hranu Kosova.

Član 21

21.1 Pčelari, pčelarska udruženja i Savez pčelara Kosova koji obavljaju aktivnost na teritoriji Kosova obavezuju se, da preduzimaju sve preventivne mere za suzbijanje bolesti pčela, shodno odredbama Zakona o Veterini i podzakonskim aktima donošenih na osnovu ovog Zakona.

21.2 Mere iz stava 1 ovog člana preduzimaju se pod prismotrom veterinarskog inspektora AVHK.

Član 22

22.1 Svaki pčelar koji sumnja na pojavu bolesti koja se širi, kao Nosemoza- Nosemosis, Varooza-Varosis, Acarapis-Acarosis, Američka pesta-Pestis Apium i Evropska pesta-Pestis Apis i ne identifikovana oštećenja ili trovanja, obavezan je da odmah obavesti veterinarskog inspektora radi diagnostificiranja bolesti.

22.2 Inspektor treba da preduzme sve potrebne mere za sprečavanje širenje bolesti shodno Zakona o Veterini.

Član 23

Profilaktične mere i suzbijanje bolesti pčela utvrđuju se na početku svake kalendarske godine za tekuću godinu od strane Agencije za veterinu i hranu Kosova u saradnji sa stručnjacima Saveza pčelara Kosova.

Član 24

24.1 Zabranjuje se suzbijanje pčelarskih zajednica, osim kada se na laboratorijski način utvrdi od strane odgovarajućeg instituta, prisustvo opasne zarazne bolesti Američke peste.

24.2 Suzbijanje se vrši u prisustvu veterinarskih i stočarskih inspektora i predstavnika Saveza pčelara Kosova.

24.3 Nadoknada štete od suzbijanja pčela, reguliše se prema odredbama Zakona o veterini.

Član 25

Promet i primena preparata za sprečavanje i suzbijanje bolesti pčela, vrši se shodno kriterijumima utvrđenim Zakonom o medicinskim proizvodima i medicinske opremi, uz konsultovanje sa stručnjacima Saveza pčelara i odgovarajućem institutom.

Član 26

Zabranjuje tretiranje preparatima koji nisu opremljeni dozvolom za upotrebu, shodno Zakona o veterini i Zakona o medicinskim proizvodima i medicinskim opremi.

Član 27

U toku premeštaja pčela, pčelar treba da raspolaže sertifikatom o zdravstvenom stanju i sertifikatom od Agencije za veterinu i hranu Kosova,

Član 28

Zabranjuje se primena otrovnih preparata i drugih materija koja posredstvom pčelarskih proizvoda mogu da ugroze zdravlje čoveka.

Član 29

29.1 Zabranjuje se prskanje biljaka u vremenu procvata u lokalitetima gde su smeštene pčele.

29.2. U slučajevima neophodnog prskanja biljaka, pčelari i pčelarska udruženja treba da budu informisani 10 dana ranije preko mas-medija i oglasa, radi preduzimanja mera za čuvanje pčela.

Član 30

30.1 Nakon objave informacije o mestu i vremenu prskanja bilja hemijskim preparatima (pesticidima) otrovnih za pčele, pčelar je obavezan da preduzme sve zaštitne mere zatvaranjem vrata rojeva ili udaljenjem pčelske zajednice najmanje 6 km vazdušne daljine od zone prskanja na određeno vreme.

30.2 U slučaju da pčelar ne preduzima odgovarajuće mere iz stava 1 ovog člana, nema pravo da zahteva obeštećenje od trovanja pčela od bilo koga.

Glava VI

Član 31

Sanitarni zahtevi za pčelarke proizvode i repromaterijala

Pčelarski proizvodi mogu se trgovati, samo ako su ispunili higijenske sanitarne zahteve.

Član 32

Med koji se trguje za ishranu, treba da bude:

- a) Čist od bilo kojeg stranog ukusa i arome, samo aromom biljke iz koje je uzet nektar;
- b) Prisustva vlage ne više od 18%;
- c) Prisustva saharoze ne više od 5%;
- d) Sadržaj fruktoze i glukoze najmanje 65%;
- e) Nezapočete fermentacije;
- f) Pod termičkim procesima ne više od 45⁰ C;
- g) Ne obojen sintetičkim bojama;
- h) Bez konzervansa i aromatizera.

Član 33

Hemijski sastav meda i drugih pčelarskih proizvoda, treba da ispunjavaju zahtevе o kvalitetu meda i medenih proizvoda.

Član 34

Namenjeni med za poslastičarstvo i industriju, ali koji se konzumira od ljudi, treba da ispuni sve standarde meda za potrošnju, osim diastoličkog broja i hidrometilfulfurolitnog procenta (HMF).

Glava VII

Član 35

Uslovi za stavljanje u promet pčelarskih zajednica, matica i pčelarskih proizvoda

Fizičko ili pravno lice koje se bavi pčelarstvom može staviti u promet:

- a) Pčelarske zajednice i matice ako su zdrave i ne potiču iz zaraženih zajednica od bolesti, kao što je Američka i Evropska pesta, Akaroze i Nozematoze;
- b) Med i medeni proizvodi koji ispunjavaju sanitarne zahteve i ne sadrže štetne materije za zdravlje ljudi;
- c) Pčelni rojevi da budu tipa Lankstrot Root i Dadant Blat;
- d) Voštani listovi standardnog tipa proizvedenih od 100% čistog voska i da ne sadrži drugih materija (parafinu);
- e) Pogača od voska treba da ima deklaraciju o hemiskom sastavu.

Član 36

Minimalni uslovi za kvalitet meda i medenih proizvoda koji se stavljaju u promet, proizvodi na bazi meda, minimalni uslovi za odredjenje i čuvanje kvaliteta, metode za kontrolu kvaliteta, metode za uzimanje uzoraka kao i metode za fizičke i hemijske analize proizvoda, utvrđuju se podzakonskim aktom Ministarstva.

Član 37

Svi pčelarski proizvodi koji se stavljaju u promet, upakovani, namotani, u posudama sa etiketima, treba da nose deklaraciju koja sadrži sledeće podatke:

- a) Naziv ili trgovački naziv proizvoda,
- b) Ime i sedište proizvođača,
- c) Datum proizvodnje -pakovanja i datum skadiranja.
- d) Neto težina proizvoda,
- e) Za med, poreklo iz biljke i metodi prerade,
- f) Ukoliko se medeni proizvodi pomešaju sa drugim proizvodima, treba da se deklariše odnos sastojaka u %,
- g) Ostali podaci od interesa za potrošača.

Član 38

Deklaracija za med i medenih proizvoda iz uvoza, pored podataka iz člana 37 ovog Zakona, treba da nosi i podatke da je proizvod iz uvoza, da bude pisana na službenom jeziku koji se upotrebljava na Kosovu i ime države gde je proizvođen.

Glava VIII

Član 39

Objekti za preradu i čuvanje meda i medenih proizvoda

39.1 Fizičko ili pravno lice koje se bavi preradom i čuvanjem meda treba da raspoložu sledećim objektima:

- a) Za prijem, berbu meda i održavanje ambalaže;
- b) Za preradu, punjenje i pakovanje meda;
- c) Za uskladištenje upakovanih proizvoda;
- d) Za garderobu i sanitarne čvorove.

39.2 Broj, veličina i opremanje objekata iz stava 1 ovog člana, treba da ispunjavaju sledeće standarde:

- a) Zidovi i pod treba da budu izgrađeni od otpornog materijala na vlagu otvorene boje glatkih površina za lako održavanje;
- b) Vrata i prozori da onemogućavaju ulazak insekata i glodara;
- c) Jednakoobraznost difuznog svetla određenog intenziteta;
- d) Odgovarajuća oprema za tehnologiju proizvodnje izrađene od materijala koji ne utiče na promenu kvaliteta meda;
- e) Da ima ugrađeni vodovod hladnom i toplom vodom radi održavanja objekata i opreme;
- f) Da pruža mogućnost za odvođenje crnih voda od poda, kanalizacijsku instalaciju ili septičku jamu.

39.3 Objekti za preradu i čuvanje meda Medenih i proizvoda treba da se licenciraju od MPŠRR.

39.4 Postupci za licenciranje objekata za preradu i čuvanje meda i medenih proizvoda utvrđuju se pod-zakonskim aktom od MPŠRR.

Član 40

Transport saći sa medom od pčelinjaka do mesta ubiranja meda, treba da se obavi na način, da se sprečava kontaminacija meda i pristup pčela.

Član 41

Med i medeni proizvodi treba da se čuvaju na suvim mestima na temperaturi niže od 25⁰ C i na relativnu vazдушnu vlagu do 80%.

Član 42

Zabranjuje se berba meda iz ramova gde ima pčelarskih gnezda.

Glava IX
Član 43
Nadzor

Nadzor sprovođenja ovog Zakona i podzakonskih akata donošenih na bazi istog, vrše stočarski i veterinarski inspektori.

Član 44

Stočarski inspektor, pored ovlašćenja koje ima na osnovu zakonskih odredaba, on je ovlašćen da:

- a) Vršiti kontrolu pčelinjaka, pčelarskih zajednica, opreme i oruđe pčelara kao i pčelarskih proizvoda u toku proizvodnje i prometa;
- b) Vršiti kontrolu smeštaja pčela na stacionarnom ili pokretnom pčelinjaku, kao i da naređuje njegovu dislokaciju, ako je smešten suprotno Zakonu;
- c) Vršiti kontrolu primene pesticida koji su otrovni za pčele u fazi cvetanja bilja;
- d) Zabrani upotrebu štetnih pesticida za pčele bez dozvole ovlašćenih organa i bez medijske najave za upotrebu pesticida.

Glava X
Član 45
Kaznene odredbe

45.1 Kažnjava se novčanom kaznom za prekršaj, fizičko ili pravno lice u iznosu od 200-2.000€, ako:

- a) Ne prijavi broj pčelarskih zajednica shodno članu 4 ovog Zakona;
- b) Smesti pčelinjak suprotno članu 5 ovog Zakona;
- c) Premesti pčele bez odobrenja ovlašćenih organa shodno članu 7 ovog Zakona;
- d) Koristi pašnjake Kosova suprotno članu 10 ovog Zakona;
- e) Transportuje pčele suprotno članu 13 i 14 ovog Zakona;
- f) Pčelar ne preduzme mere za suzbijanje pčele grabljivice, član 15 ovog Zakona;
- g) Premesti pčelinjak specijanim sredstvima bez odobrenja ovlašćenog organa prema članu 16 ovog Zakona;
- h) Ne uzgaja speciju pčela *Apis Mellifera* prema članu 18 ovog Zakona;
- i) Proizvodi matice i rojeve suprotno članu 19, stav 19.2, ovog Zakona;
- j) Ne preduzme preventivne mere za suzbijanje bolesti pčela pod nadzorom nadležnih inspektora prema članu 21 ovog Zakona;
- k) Ne obavesti odgovarajuće inspektore o sumnji pojave zaraznih bolesti koji se šire prema članu 22 ovog Zakona;
- l) Uništava pčele suprotno članu 24 ovog Zakona;
- m) Ne tretira pčele preparatima, medikamentima shodno članu 26 ovog Zakona;
- n) Upotrebi otrovne preparate koji posredstvom pčelarskih proizvoda su štetni za zdravlje čoveka prema članu 28 ovog Zakona;

- o) Prska biljke bez prethodne najave prema članu 29 ovog Zakona;
- p) Trguje pčelarskim proizvodima suprotno članu 31 i 32 ovog Zakona;
- q) Stavlja u promet pčelarske zajednice i matice suprotno članu 35 ovog Zakona;
- r) Ne poseduje deklaraciju prema članu 37 i 38 ovog Zakona;
- s) Ne poseduje objekat i opremu prema članu 39 ovog Zakona.

45.2 Kažnjava se novčanom kaznom fizičko ili pravno lice u iznosu od 100-500€, ako:

- a) Se bavi pčelarstvom suprotno članu 3, stav 3.4, ovog Zakona;
- b) Ne poštuje distancu smeštaja pčelinjaka shodno članu 9 ovog Zakona;
- c) Ne postavlja tablicu i ne informiše odgovarajućeg inspektora shodno članu 11 i 12 ovog Zakona;
- d) Ne poseduje sertifikat o zdravstvenom stanju pčela prilikom premeštaja shodno članu 27 ovog Zakona;
- e) Ne čuvaju se pčelarski proizvodi shodno članu 41 i 42 ovog Zakona.

Član 46

Ostvarena sredstva od izricanja kazni prema ovom Zakonu, ulivaju se u Konsolidovani budžet Kosova.

Glava XI

Član 47

Prelazne i završne odredbe

Stupanjem na snagu ovog Zakona, prestaje da važi Zakon o pčelarstvu, Službeni list SAPK br. 13, strana 526 od 28 aprila 1974 i svaka odredba koja je u suprotnosti sa ovim Zakonom.

Član 48

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu nakon usvajanja od strane Skupštine Kosova i proglašenja od strane Specijalnog Predstavnik Generalnog Sekretara.

Zakon Br. 02/L-111
30 marta 2007

Predsednik Skupštine Kosova,

Kolë Berisha